

*Serföző Simon***1956**

Volt idő a magyar múltban, amikor kaszás parasztsereg vonult az Alföldön, élükön Dózsa Györggyel, akit aztán tüzes vassal koronáztak meg. Tudjuk, hogy a nagyságos fejedelem zászlaját Tarpa és Vári piacterén bontották ki. Tudunk az 1848-as márciusi ifjakról, a honvédő harc vezéreiről: Arad mártírjairól.

De ki volt az, aki 1956 októberében a tömegeket Pest utcáira vitte? Ki vagy kik készítették elő a pillanatokon belül országos méretűvé szélesedett forradalmat? Bizonyosan nem az eseményekre felkészületlen Nagy Imre vagy Maléter Pál. Nem is az írók szövetségének vitázói s nem a Petőfi-kör. Közvetve hozzájárultak ahhoz, ami 23-án bekövetkezett, de az élen nem ők jártak, az irányt nem ők mutatták.

A forradalom kirobbantója maga a magyar nép volt. A gyárak, utcák, a lódenkabátosok népe. A fiatalok! A lukas zászlót ők emelték magasba, maguk fölé.

Egy olyan kétségbeesett, spontán forradalom- és szabadságharc tört ki, amelynek bekövetkezése már kiérződött a szelekből is. A világ ennek ellenére elképzelhetetlennek tartotta, hogy létezik ekkora szembeszegülő merészség. Egy kis nép – a szovjet birodalomhoz képest kicsi – szembe merjen szállni egy legyőzhetetlennek tűnő hatalommal. „Ruszk, kuss ki!” – skandálták a felvonulók Miskolc utcán is.

Egyetlen, hatalmas örömmámor volt az ország.

Hiába sulykolták évtizedeken át a természetes tankok segítségével hatalomban terpeszkedők, hogy azt a tektonikus erejű indulatot, amely a tömegekből feltört, külföldről beszivárgó felforgató elemek készítették elő. Hogy a nyugat fegyverekkel segítette a felkelőket. Holott az már Jaltában eladott bennünket, kilóra, mint a húst. Esze ágában sem volt mellénk állni.

Gerő Ernő október 23-ai, rádióban elhangzott provokatív beszéde elég volt ahhoz, hogy Budapest népe a Bem szobortól vagy máshonnan elinduljon a Bródy Sándor utcába. S az a parázs, amely régóta izzott, az ÁVH-sok lövéseire lobbott vessen ezen a napon, estén. Bevilágította Magyarországot egét kelettől nyugatig.

Ez a tűz azóta lappangott, hogy 1948 táján joga a jogtalanságnak lett: a választási csalással hatalmat megkaparintó párt hozzálátott a politikai tisztogatáshoz: kirakatpercek indultak, elkezdődtek a házkutatások, padláslesöprések, kitelepítések Hortobágy birkahodályaiiba, falvak istállóiba, csirkeóljaiiba. Kulákokká kikiáltott parasztembereket hurcoltak meg, ítélték vagyonelkobzásra. Belekezdtek a vidék kolhozosításába, tanyákat szántottak be.

Mindeközben Sztálint, Rákosi Mátyást apánknak nevezték ki, a gyerekek Rákosi pajtásról énekeltek. Szovjetuniót magasztaltatták az emberekkel, s a 17-es „nagy októberi forradalmat”, ami nem is volt forradalom, csak annak hazudták. A dicsőséges szovjet had-

sereget kellett éljenezni mint felszabadítónkat, holott az ellenkezőjét tette, a földig letiport bennünket. Voltak, akiket felszabadított, az országot azonban leigázta, kirabolta: elhurcolt értékeink máig nem kerültek vissza. Civil embereket terelt vagonokba, akik közül nagyon sokan a gulágokon haltak meg embertelen körülmények között. Nyilvánosan el se sirathattuk őket, akár csak a Donnál odaveszett halottainkat. Hallgatni kellett róluk.

Hallgatni kellett ennek a háborús bűnös, fasiszta, utolsó csatlós népnek, amivel megbélyegezték, s amelynek – Rákosi Mátyás szerint – nem lehet kímélet. Móresre kell tanítani.

S az embereknek elégük lett a megfélemlítettségéből. A megalázottak fákhöz felegyenesedtek. Eleggük lett a nyakukba ültetett élősködőkből, idegen érdekek kiszolgálóiból, a vazallusokból. Eleggük a maszlaggal etetésből, arcátlanságból, lebecsüléséből a tisztességes munkának, becsületességnek, proletárrá lesüllyesztéséből a népnek, kifordításából önmagának. Elege a harsánykodó hitványságból.

Volt-e ezen a földön még egy másik forradalom, amelyik ilyen mindent elsőprő elszánással tört volna ki, s akkora erővel: a négy égtáj belerendült? Amelyik önmagát a Dudás Józsefekkel, Szabó bácsikkal, Pongrácz Gergelyekkel pillanatokon belül megszervezte? Volt-e, amelyik ilyen egységes, egy-akaratú, szolidáris, áldozatkész lett volna? Amelyik ekkora elképedést, bámulatot váltott volna ki a világon, mint a miénk? S megdöbbenést is egyúttal: a nyugati kommunista pártok együtt hazudtak a Szovjetunióval, hazudták annak nagyszerű eredményeit, békés szándékait, jóindulatát? A hiszékeny közvéleményt ennyire félretájékoztatták? Semmi nem volt igaz belőle?

A mi forradalmunk térítette észre azokat, akiket addig sikerült félrevezetni, micsoda becsapottságban volt részük. 1956 októberétől más irányt vett az egész emberiség gondolkodása. Hitelét veszítette mindaz, amivel a szovjet propaganda teleharsogta mind az öt kontinenst.

Hát bosszút kellett állni rajtunk, azokon, akik merészelték szembe menetelni a vörösre felfuvalkodott erőkkkel, akik leleplezték a birodalomnyi hazugságot.

Dicsősség azoknak, akik elestek a gigászi küzdelemben: a hazáért önmagukat feláldozóknak, a pesti srácoknak! Egyhamar aligha teremnek ilyen hősei Magyarországnak. De mártírjai sem, olyanok, mint Nagy Imre s a többiek. Akik lelkiismeretük parancsára a nép mellé álltak, mást nem tehettek.

Eltüntetni a hírüket is – indult be a tankok vágta rendben november 4-e után az új hatalmi gépezet. Elkezdődtek a letartóztatások, kivégzések. Behörtönözték a munkástanácsok vezetőit. Harsogott újra a hamisságlárma. S 1957 május elsején már a Hősök terén Kádár Jánost éltetve vonul a több százezres tömeg. A forradalom leverésével ellobbant a szabad Magyarország reménye, a függetlenség-eszme porban hevert. Lehanyatlott a magyar zászló.

Továbbélésre rendezkedett be a nép. Feladta, hogy büszke legyen önmagára. Beleegyezett, hogy elfelejti múltját, a másokét magasztalja. Parancsvégrehajtó legyen, idegen

érdekek kiszolgálója. Éljen a mostannak, mának. Kap egy kis megélhetési pénzt, elégedjen meg vele. Dolgozzon, arra van! Ne érdekelje a jövő!

Elérte a cél, amit akart: szemünk elé homály ereszkedjen. Hogy rezervátumnép legyünk. Önfeladó és önsorsrontó.

A változások is hiába voltak. A tudatvesztés tovább folytatódik. Nem szűnik önfelélése a magyarságnak. Képes volt az ország nemzettestvéreit is meg- és kitagadni. Alig találkozni bátorsággal, kiállással magunk mellett, mintha még ma is a megtorlástól kellene félni. Mástól kell: máról holnapra hogy tudunk megélni, átvészelni a bizonytalan időket. Menti mindenki a maga bőrét, a másé nem érdekli. Folyik a lomtanánítás: szemétre, kukákba az erényekkel!

1956 dicsőségéről ezért kell beszélni: romlásunknak elébe tudnánk állni. Ezért kell a hősök hitét magunkévá tenni, őket piedesztálra emelni, hogy erőt merítenénk elszántságukból, időtlen időkig ható példaadásukból. Hogy fölemelhessük fejünket, mert a holnap reménye nélkül nem lehet élni. Megmaradásunk: Magyarország a tét.

Elhangzott 2008. október 22-én, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat ünnepi közgyűlésén.

